DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v2.88
CZU: 330.101.541(478):061.1EU

INTEGRATION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA INTO THE EUROPEAN UNION: A COMPARATIVE ANALYSIS OF MACROECONOMIC AND FINANCIAL INDICATORS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

INTEGRAREA REPUBLICII MOLDOVA IN UNIUNEA EUROPEANĂ: ANALIZĂ COMPARATIVĂ A INDICATORILOR MACROECONOMICI SI FINANCIARI ÎN CONTEXTUL DEZVOLTĂRII DURABILE

OSADCIUC Anastasia, studentă, specialitatea: EMREI
CHIRON Valeria, studentă, specialitatea: EMREI
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail autori: anastasia.osadciuc6@gmail.com
valeria.chiron5@gmail.com

Abstract. *This study examines the integration of the Republic of Moldova into the european Union through the lens of macroeconomic and financial indicators, highlighting Moldova's current level of economic convergence and comparing it with other states which joined the EU in earlier enlargement rounds. The analysis includes key indicators like GDP growth, GDP per capita, inflation, unemployment, public debt, budget deficit, foreign direct investment and trade flows with the EU over the period 2022-2025.*
Keywords: *european integration, Republic of Moldova, economic convergence, macroeconomic indicators, sustainable development, European Union*
JEL CLASSIFICATION: F15, O11, Q01, H62

INTRODUCERE

Cel mai probabil, puțini s-ar fi putut gândi, în urmă cu zece ani, că Republica Moldova va ajunge stat candidat la aderarea Uniunii Europene. După nenumăratele dispute, discuții aprinse și dezbateri, în vara anului 2022, întreaga țară a aflat noutatea. La 23 iunie 2022, Consiliul European a acordat Moldovei statutul de țară canditată. această decizie a schimbat cu siguranță perspectivele pe termen lung a statului nostru. acest drum parcurs, nu a fost unul simplu. Dar oare, ar trebui lucrurile valoroase să fie ușor de obținut? În acea zi, toți cetățenii Republicii Moldova au înțeles că este timpul să pună cot la cot și să muncească colaborativ pentru ca viitorul lor, a urmașilor lor și a țării să fie unul strălucit.

Întregul context este un paradox. În februarie 2022, invazia rusă în Ucraina, duce la o situație de urgență geopolitică. Moldova s-a trezit dintr-o dată cu un val de refugiați, în fața unei crize energetice acute și a unor presiuni economice fără precedent. Vă întrebați probabil unde se află acel punct paradoxal. Gândul general este că tocmai această situație a grăbit procesul de apropiere de Ue. Totodată, decizile care s-au luat la Bruxelles au fost, desigur, un gest de solidaritate față de un stat vulnerabil și mic aflat la graniță cu un conflict activ.

Acest studiu aduce o analiză amplă și deosebită, deoarece nu își propune să explice doar aspecte politice, ci să scoată în evidență misiunea țării pe termen lung. analizând indicatorii economici și financiari, vom înțelege dacă Republica Moldova are sau nu capacitatea reală de a se integra în structurile europene.

Obiectivele studiului sunt: determinarea nivelului actual de convergență economică al Republicii Moldova față de standardele UE, analiza evoluției principalilor indicatori macroeconomici și financiari în perioada 2022–2024, compararea situației Moldovei cu cea a statelor care au aderat la UE în valurile de extindere din 2004 și 2007, identificarea legăturilor dintre procesul de aderare și

agenda 2030 a dezvoltării durabile. este vital să identificăm indicatorii și să realizăm această comparație, deoarece ne va ajuta să înțelegem mult mai clar traiectoria țării pe termen lung și cât de realistă este, de fapt, integrarea în UE.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Când vorbim despre integrarea în UE, există o distincție esențială pe care economiștii o fac de mult timp. convergența nominală se referă la îndeplinirea criteriilor de la Maastricht, adică să mențină inflația scăzută, deficitul bugetar sub 3% din PIB, datoria publică sub 60% din PIB și de asemenea să existe o stabilitate atunci când vine vorba de cursul valutar. pe de altă parte, avem convergența reală, care reprezintă apropierea nivelului de trai față de media europeană, fiind un proces mai lent și dificil. când vorbim despre Republica Moldova, ambele dimensiuni menționate mai sus facilitează, doar că în faze diferite. pe termen scurt, criteriile nominale sunt cele care condiționează deschiderea și închiderea capitolelor de negociere, în schimb, pe termen lung, convergența reală este cea care determină dacă cetățenii moldoveni vor simți direct beneficiile aderării.

La toate acestea, comisia Brundtlands (1987) explică faptul că dezvoltarea durabilă înseamnă „satisfacerea nevoilor generației prezente fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi." [7] această definiție este transpusă concret de către cele 17 obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), adoptate de ONU în 2015, în ideea de la eliminarea sărăciei la acțiune climatică. Totodată, tocmai aceste obiective sunt integrate astăzi în condiționalitățile financiare ale planului de creștere al UE pentru Moldova.

Un alt aspect important este relația formală dintre Moldova și UE, care are o istorie mai deche decât de imaginăm noi. primul pas a fost acordul de parteneriat și cooperare din 1994, dar cel care a schimbat cu adevărat dinamica economică a fost acordul de asociere cu Zona de Liber Schimb aprofundat și cuprinzător (DCFTA), intrat în vigoare în iulie 2016. aceasta a deschis piața europeană pentru exportatorii moldoveni și a obligat statul să alinieze legislația națională la standardele comunitare, proces care continuă și astăzi.

Când vorbim despre cronologia procesului de integrare, putem spune că este una scurtă, dar senă. În martie 2022 Moldova depune cererea de aderare, în iunie 2022 primește statut de stat candidat, în iunie 2024 se deschid oficial negocierile interguvernamentale la Luxemburg, iar termenul asumat de Guvern pentru finalitate este 2030, cu deschiderea tehnică a tuturor celor 35 de capitole aranjate în 6 clustere tematice. acest proces este susținut financiar prin planul de creștere al UE (1,9 mld EUR pentru 2025-2027 [5], investițiile BERD (508 mln. EUR în 2025) [1] și asistența Macro-Financiară, toate condiționate de implementarea reformelor asumate.

În continuare vom analiza indicatorii macroeconomici în perioada 2022-2025. Dacă am rezuma în câteva cuvinte evoluția PIB-ului moldovenesc din ultimii ani, ne-am putea axa pe lovitură, revenire, stagnare. În 2022, economia s-a contractat cu 4,6% din cauza crizei energetice, scumpirii importurilor și perturbarea lanțurilor de aprovizionare legate de Ucraina, influxul de refugiați care a pus presiune pe serviciile publice. [3] Anul 2023 a adus o reveniree de 1,2%, iar 2024 a înregistrat o stagnare (+0,1%) conform datelor preliminare ale BNS. O accelerare vizibilă a fost marcată în anul 2025, atunci când PIB-ul a crescut cu 2,4% ajungând la 352,5 miliarde MDL, susținut de sectorul IT (+12,5%), agricultură (+10,7%) și construcții (+6,6%). când vine contextul prețurilor, situația este una mai complexă. Inflația medie anuală a depășit 30%, un nivel pe care Moldova nu-l mai văzuse de mult, fiind un șoc economic brutal. BNM a reacționat succesive a ratei de politică monetară, reușind să aducă inflația la 5,5% în 2024. În 2025, inflația a accelerat succesiv la o medie anuală de 7,8% depășind temporar ținta BNM, fiind constrânsă de ajustarea tarifelor la energie, gaze și efectele secetei din 2024. Rata șomajului de 3,9% în 2024 pare excelentă. Deși acest indicator pare a fi un semn de sănătate economică, realitatea relevă o perspectivă mai nuanțată. Moldova este considerată țara cu cele mai ridicate rate de emigrare din Europa, circa 30% din populația activă trăiește și muncește în afara granițelor. Astfel rata șomajului este comprimată de această emigrație, deci oamenii nu sunt șomeri în Moldova pentru că pur și simplu nu mai sunt în Moldova. O consecință pe care o

subliniez în acest context este deficitul de personal calificat care blochează productivitatea companiilor locale și descurajează atragerea investițiilor străine directe. Capacitatea economiei de a atrage și a utiliza eficient viitoarele fonduri europene pentru o convergență reală rămâne constrânsă din lipsa unei forțe de muncă active și bine pregătite.

Tabelul 1. Principalii indicatori macroeconomici ai Republicii Moldova, 2022-2025

Indicator	2022	2023	2024	2025
PIB nominal (mld. USD)	13,5	15,8	18,2	~19,8
Creștere PIB real (%)	-4,6	+1,2	+0,1	+2,4
PIB per capita (USD)	5.719	6.640	7.644	~8.300
Rata inflației (%, medie)	~30,0	~13,5	4,7	7,8
Datoria publică (% PIB)	~33	~35	~36	~37

Surse: BNS Moldova , BNM, Eurostat]

Bugetul public național înregistrează un deficit persistent, în 2024 veniturile fiind de 110 338,5 mil. lei (34,1% din PIB), iar cheltuielile de 122 962,6 mil. lei (38,0 % din PIB). În 2025, însă, veniturile constituie 125 602,0 mil. lei (35,5% din PIB), iar cheltuielile 139 856,4 mil. lei (39,6% din PIB). Deci, datele bugetare demonstrează clar: Moldova cheltuie mai mult, decât câștigă. Datele preliminare pentru anul 2025 indică un deficit de -14 254,4 mil. lei, depășind pragul Maastricht de 3%, impus ca prag pentru convergența nominală în UE.]

Tabelul 2. Indicatorii bugetului public național al Republicii Moldova 2024-2025

Indicatori	2024 (date finale)	2025 (date preliminare)
Venituri totale (mil. lei)	110 338,5	125 602,0
Venituri (% din PIB)	34,1	35,5
Cheltuieli totale (mil. lei)	122 962,6	139 856,4
Cheltuieli (% din PIB)	38,0	39,6
Deficit (mil. lei)	-12 624,1	-14 254,4
Deficit (% din PIB)	-3,9	-4,0

Sursa: BNS Moldova

Pentru a evalua pregătirea Republcii moldova ca stat candidat, putem compara situația actuală cu cea a Estoniei și Lituaniei, aderate în 2004, și României și Bulgariei, aderate in 2007. În primul rând, Moldova în 2025 are un PIB per capita foarte apropiat cu cel al României la momentul aderării din 2007. Pe de altă parte, față de Estonia decalajul este unul considerabil. Problema mai sensibilă o reprezintă datoria publică. cu 36% din PIB, Moldova are un nivel al datoriei mai ridicat. Deocamdată este sub pragul de 60% din Maastricht, dar totuși această tendință ar trebui să fie monitorizată. Rata șomajului de 3.9% pare una favorabilă față de 6-11% înregistrate de țările baltice. Totuși, această cifră trebuie privită cu precauție, fiindcă în spatele ei se ascunde emigrația masivă care sustrage din piața muncii o parte semnificativă a forței de muncă.

Tabelul 3. Analiza comparativă a indicatorilor macroeconomici ai Republici Moldova față de statele membre UE la momentul aderării

Indicatori	Moldova (2024)	România (2007)	Bulgaria (2007)	Estonia (2004)	Lituania (2004)
PIB per capita (USD)	7 511	~7 800	~4 300	~11 500	~7 200
Rata inflației (% din PIB)	~5,5	~4,9	~7,6	~3,0	~1,2
Rata șomajului (% din PIB)	3,9	~6,4	~6,9	~9,7	~11,4
Datoria publică (% din PIB)	~36	~12,7	~22,7	~5,0	~19,4
Deficit bugetar (% din PIB)	-3,9	-2,5	+3,0	+1,6	-1,5

Surse: BNS Moldova , Eurostat

Moldova urmărește progresul față de cele 17 ODD-uri prin rapoarte naționale voluntare. condorm Indicelui Dezvoltării Umane publicat de UNDP (2023) , Moldova se situează pe lcul 86 din 193 de țări, încadrându-se în categoria ,,dezvolatre umană înaltă", ceea ce prezintă un rezultat rezonabil pentru un stat cu un PIB per capita relativ modest.

Republica Moldova a instituit în 2022 un cadru național de monitorizare a implementării Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, aprobat prin Hotărâre de Guvern. Acest mecanism stabilește modul de colectare, analiză și raportare a datelor privind ODD. Biroul Național de Statistică coordonează procesul de colectare a datelor, iar Cancelaria de Stat asigură integrarea ODD în politicile publice și monitorizarea progreselor. În acest fel, a fost creat un sistem național de raportare bazat pe indicatori statistici, care permite urmărirea mai clară a implementării agendei 2030.

Totuși, raportul evidențiază și unele limitări importante ale acestui sistem. Din totalul de 337 de indicatori ODD, 73 nu sunt disponibili, iar 48 sunt doar parțial disponibili, ceea ce afectează capacitatea de evaluare completă a progresului. În acest context, autoritățile au inițiat revizuirea cadrului de monitorizare pentru a actualiza indicatorii, a-i alinia la standardele internaționale și la cerințele Uniunii Europene.

CONCLUZII / RECOMANDĂRI

Cercetarea de față a demonstrat că Republica Moldova este pregătită economic parțial pentru integrarea europeană. S-au înregistrat progrese reale, cum ar fi creșterea PIB-ului per capita de la 5 719 USD la 7 511 USD în doar doi ani, reducerea drastică a inflației de la ~30% la ~5,5%, stabilizarea leului și orientarea a aproape 68% din exporturi spre piața europeană. Toate acestea sunt realizări concrete, nu cifre de propagandă.

Dar problemele structurale nu au dispărut. Raportarea PIB-ului per capita la media UE (care depășește 35.000 USD) arată că Moldova se află la sub un sfert din nivelul european de prosperitate. Deficitul bugetar depășește pragul Maastricht. Datoria publică (~36% din PIB) este mai mare decât era la România sau Bulgaria la momentul aderării lor. Corupția rămâne regional prezentă, chiar dacă indicatorii arată o ușoară ameliorare.

Integrarea europeană nu este un premiu acordat pentru voință politică. Este rezultatul muncii concrete: reforme implementate, instituții consolidate, economie restructurată. Datele analizate în această lucrare sugerează că Moldova are capacitatea de a reuși, cu condiția să transforme angajamentele politice în politici economice eficiente. altfel, 2030 va rămâne doar un an pe un calendar.

REFERINȚE

1. Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare. (2025). *Moldova country strategy and annual investment 2025*. https://www.ebrd.com
2. Banca Națională a Moldovei. (2026). *Rata anuală a inflației; politica monetară*. http://www.bnm.md
3. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. (2025a). *Finanțe: Bugetul public național 2024–2025*. https://statistica.gov.md/ro/finante-9548.html
4. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. (2025b). *Produsul Intern Brut în trimestrul IV și anul 2024*. https://statistica.gov.md
5. Comisia Europeană. (2025). *Growth plan for Moldova 2025–2027*. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu
6. Eurostat. (2008). *GDP per capita, consumption per capita and comparative price level indices* (KS-SF-08-112). Comisia Europeană. https://ec.europa.eu/eurostat
7. Organizația Națiunilor Unite. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development* (A/RES/70/1). https://sdgs.un.org/2030agenda
8. United Nations Moldova. (2026). *Raport de progres privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă în Republica Moldova 2025*. https://moldova.un.org/ro

Coordonator științific: POPOVICI Lia, asist. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61
e-mail: liyapopovici@gmail.com